

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu

דרשו ד' ועוז

קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום שלישי ד' אייר תש"פ | דף היומי בבלי: שבת נג.

דף היומי בהלכה: מתחילת סימן תע"א עד סעיף ב'.

מוסר: שמירת הלשון - שער התורה ומכאן עד 'וכזה'.

קנין חכמה הלימוד השבועי: מסכת אבות פרק ג משנה טו עד עד סוף הפר

הטרמפיסט התמים התגלה כשודד מסוכן | מדהים: עם מי התייעץ מרן הגרש"ז אויערבאך זצ"ל כמה בקבוקי יין לקנות לליל הסדר? | מרן הגראי"ל שטינמן זצ"ל העיד: "הרגשתי שיש לידי מלאך" | 1877

על דא ועל הא

שנה אחת בערב פסח שחל בשבת, לפני תפילת שחרית, ראו לפתע החסידים את ר' מרדכי חנא מתרוצץ מפניה לפינה בביהמ"ד ומחפש דבר מה. "ר' מרדכי חנא, מה אתה מחפש?" שאלוהו בתימהון...

ונשמרתם מאוד לנפשותיכם - בלי התחמזות!

החמץ קודם הזמן. לפתע ראו החסידים ששהו בבית המדרש את ר' מרדכי חנא כשהוא מתרוצץ מפניה לפינה ומחפש דבר מה. ניגשו אליו ושאלו אותו: "ר' מרדכי חנא, מה אתה מחפש?" השיב להם ר' מרדכי חנא שהוא מחפש איזו חתיכת חמץ כדי לאכול. הסתכלו עליו החסידים בתימהון ושאלוהו: "מפני מה אתה צריך כעת חתיכת חמץ?" השיב להם ר' מרדכי חנא: "כי כך ציווני הרבי, שהנני חייב לאכול משהו קודם התפילה".

חייבו החסידים, ואמרו לו: "ר' מרדכי חנא! לא זו היתה כוונת הרבי. כוונתו היתה על התפילות שמתפללים בשאר ימות השנה, שכן בדרך כלל כשמסיימים להתפלל בשעה מאוחרת, אז הלב חלש, וכדי שלא יחלש לבך הורה לך הרבי לאכול עוד קודם התפילה, אמנם כעת שמתפללים מוקדם, ואין כמעט חתיכת חמץ בנמצא, על היום הזה - בודאי לא התכוון הרבי שתאכל".

כששמע ר' מרדכי חנא את דבריהם, התחיל לצעוק עליהם ואמר: "דרייט מיר נישט ביים קאפ (אל תבלבלו לי את הראש), אל תעשו בעבורי חשבונות מה היתה כוונת הרבי. הרבי הורה לאכול קודם התפילה וחייבים לציית, לא צריכים להיות אויבער-חכם!"...

סיפר הגה"צ אב"ד סאנטוב שליט"א: בעיר ווילחאוויץ, כשהרה"ק בעל 'אמרי חיים' מוויז'ניץ ז"ע"ע כיהן בה כרב, עוד בחיים חיותו של אביו הרה"ק בעל 'אהבת ישראל' ז"ע"ע, התגורר בה החסיד המפורסם ר' מרדכי חנא פוקס ז"ל. יום אחד לאחר התפילה נחלש ר' מרדכי חנא והתעלף. כשעוררוהו מעלפונו, ניגש אליו ה'אמרי חיים' ואמר לו שהוא גוזר עליו בגזירת מרא דאתרא שיאכל כל יום לפני התפילה, כדי שיהא לבו חזק ויהיה לו כח להתפלל.

ה'אמרי חיים' הוסיף ואמר לו: אם קשה לך לקבל את דבריי, אזי בפעם הבאה כשתשהה בגרויסווארדיין אצל אבי ה'אהבת ישראל', תשאל אותו כיצד להתנהג.

תיכף ומיד נסע ר' מרדכי חנא לגרויסווארדיין, ושאל את ה'אהבת ישראל' כיצד להתנהג. אמר לו ה'אהבת ישראל': "אם המרא דאתרא הורה לך לאכול קודם התפילה, מוכרח אתה לקבל את דבריו ולאכול כל יום לפני התפילה". ומאז היה ר' מרדכי חנא מתנהג כן כל ימי חייו וטעם משהו קודם התפילה.

שנה אחת חל ערב פסח בשבת, ובאותה שבת התפללו תפילת שחרית בשעה מוקדמת כדי שיוכלו לסיים ולאכול את

להיות אויב-ער-חכם. צריכים להתהלך בתמימות. "ונשמרתם מאוד לנפשותיכם". מה שכל גדולי ישראל הורו לעשות, צריכים לקיים כראוי ובלא שום חשבונות.

(נעם שיח)

ישנם אנשים מסויימים שעושים חשבונות (וכמו שכבר המליצו המושלים ברמז על אנשים כאלו את הפסוק (קהלת ז', כ"ט): 'לבד ראה זה מצאתי אשר עשה האלקים את האדם ישר, והמה בקשו חשבונות רבים...): "לא התכוונו לאנשים צעירים", "לא התכוונו לאנשים בריאים", "לא אלי התכוונו" ... לא צריכים

הסיפור היומי

באמצע הדרך הבחנתי באדם המנופף בידו בבקשת 'טרמפ' דחופה. העליתי אותו לרכב והמשנתי בנסיעה. כעבור כברת דרך אני שומע לפתע קול יללת סירנות, ואורות כחולים מהבהבים עטפו את רכבי מכל עבר. ארבע ניידות משטרה חסמו את דרכי ושוטרים שולפי נשק קפצו מהן...

מעשיית חסד לא מפסידים לעולם

כשנכנסתי לחדר המעצר, נודע לי כי האיש שהעליתי לרכב דקות ספורות קודם לכן הוא שודד מסוכן, שאיים בנשק על עוברי אורח ולבסוף נמלט רגלית, והוא עצר אותי כדי לברוח מהמשטרה. השוטרים היו בטוחים שאנחנו מתואמים, ואני המברח שלו, ואני חבר באותה כנופיה. לא הועילו כל תחנוניי שאני חף מפשע. השוטרים אמרו שכל הפושעים מכחישים כל קשר לפשע.

שהיתי בחדר המעצר לראשונה בחיי. מחשבות לא נעימות חלפו במוחי, כיצד מעשה חסד אצילי הוביל אותי ללילה כה עצוב. הייתי בטוח שלמחרת האמת תצא לאור ואשתחרר, ובכל זאת, המחשבה שאיאלץ להישאר לילה במקום כזה, הלחיצה אותי מאוד.

כבר ידעתי שלא אצליח להירדם בחדר זה, וחיפשתי לעצמי תעסוקה. גיליתי כי בחדר יש חוברת הדרכה להגשת 'עזרה ראשונה', ומכיוון שלא היה לי משהו טוב ומועיל יותר לעשות, החלטתי לעבור על החוברת שלפניי. בין הנושאים הנידונים בחוברת הוקדשה יריעה נרחבת לנושא התקפי לב, דרכים למניעה, דרכי טיפול, עזרה ראשונה, ולצד זאת - רשימת תסמינים המעידים כי התקף לב מתקרב.

כשקראתי את התסמינים האלו, עלתה במוחי מחשבה נועזת: אם ממילא עלי לבלות את הלילה מחוץ לביתי, אין ספק, שביית הרפואה עדיף על בית המעצר... שיננתי את רשימת התסמינים, וכשהייתי בטוח שאני זוכר אותם היטב, התחלתי בהצגה: התפתלתי מ'כאבים' תוך כדי שאני מחזיק חזק בחזה, ועשיתי את כל התסמינים שקראתי בחוברת...

עד מהרה התחילה מהומה, ובבת אחת החלה פעולת הצלה, כאשר השומרים מזעיקים אמבולנס דחוף. חשבתי לעצמי - תוכנית הצליחה, לפחות 'אבלה' את הלילה על מיטה נוחה בבית הרפואה כשלצידי צוות רפואי רחום, ולא על דרגש בבית המעצר, כשסביבי פושעים מסוכנים...

הסיפור שלפנינו, המעובד מתוך 'ווי העמודים', סופר ע"י הרה"ג רבי גואל אלקריף, ויש בו כדי ללמדנו כי מעשיית חסד לא מפסידים לעולם:

סיפר לי מגיד שיעור נכבד שליט"א: באחד הימים ביקרתי במחלקת קרדיולוגיה בבית הרפואה 'רמב"ם' בחיפה. תוך כדי הביקור במחלקה שמתי לב לתכונה מעניינת סביב אחד החדרים במחלקה. עמדו שם כמה שוטרים, והחתימו את אחד המטופלים, תוך כדי שהם מתנצלים בפניו על אי הנעימות, כשמנגד - הלה הודה להם בהתרגשות, וכולו היה מלא הודיה לה' יתברך שמו ויתעלה...

המחזה הזה עורר את סקרנותי, ולאחר תום המהומה הקטנה סביבו ניגשתי אליו. כשראה את מבטי הסקרן, סיפר לי דברים כהווייתן:

היה זה אתמול בשעות הערב, נסעתי על ציר תנועה ראשי בחיפה, הבחנתי מרחוק ביד מתנופפת, ואדם שנראה כנתון במצוקה ביקש כי אעצור לו. האטתי את רכבי ועצרתי, הלה הסביר כי הוא ממחרת מאוד ועליו להגיע למקום אחר בדחיפות, וביקש לעלות לרכב ולהצטרף לנסיעה אם אפשר. כבנו של אברהם אבינו אני שמח תמיד לעשות חסד עם רכבי, ובפרט ששמעתי בדרשה, שבזמננו, את עיקר הכנסת אורחים אפשר לקיים על ידי נתינת טרמפ, וזו סגולה להינצל מתאונות דרכים. הסכמתי בשמחה, למרות שהלה לא היה נראה כאחד ששומר על קלה כחמורה, ואולי אף פחות מזה.

נסעתי כברת דרך, ולפתע, קול יללות סירנות ונורות כחולות מהבהבות עטפו את הרכב מכל עבר. ארבע ניידות משטרה נצמדו לרכבי, סגרו עליו וחסמו את המשך דרכי. מהניידות קפצו שוטרים חמורי סבר ושולפי נשק, והורו לי לעצור מיד ולצאת מהרכב בידיים מונפות אל על. עשיתי כמצוותם, ועל אתר הסתערו עלי כמה שוטרים, אזקו אותי באזיקים והובילו אותי לתא המעצר.

שהאמת התבררה להם, שאני חף מפשע, ובסך הכל הייתי נהג תמים וטוב לב שרצה לעשות חסד עם יהודי שביקש 'טרמפ', ומצא את עצמו מתגלגל לחדר המעצר על לא עוול בכפיו. בתחילת הלילה הרהרתי כיצד יתכן שעשיתי טובה, ובגללה התגלגלה עלי רעה שכזו - להיעצר על לא עוול בכפיו. ומה מסתבר? - שההיפך הגמור הוא הנכון: הטובה שעשיתי היא שהצילה את חי! הכניסה לבית המעצר היא שהובילה לצנתור בזמן הנכון! המעצר שנגרם ממעשה החסד, חסך ממני התקף לב נוראי שמי יודע מה היו תוצאותיו!

(פניני עין חמד)

העלו אותי לאמבולנס, מלווה בארבעה שוטרים חסונים ששמרו עלי כל העת. הובהלתי מיד למחלקה הקרדיולוגית, שם החלו מיד בסדרת בדיקות מקיפה. ואז, הרופאים גילו... אכן כן, אחד העורקים הראשיים היה סתום ב-77 אחוז! אמנם לא הרגשתי כלום, הכל היה הצגה, אבל הרופאים אמרו שהמצב היה ממש רגע לפני, והגעתי ברגע הנכון. רופא מומחה הוזעק בשעות לפנות בוקר, וביצע צנתור לבבי מורכב באופן דחוף ביותר, והציל בכך את חי! התוכנית החמקנית מלילה בבית המעצר, הצילה את חי! השוטרים שראית כאן לפני כמה דקות, באו לכאן לספר לי

דקה מתוקה - 60 שניות על הדף היומי

מי זוכה לשמירה מהמלאך שמלווה אותו?

שבת דף נג

"אדם דאית ליה מזלא, מסייע ליה"

שמסופר על בעל מגלה עמוקות זי"ע, שבילילה היו באים אצלו מלאכים וְשָׁרִים עמו, והזהיר שאף אחד לא יכנס לחדרו מפני שזה סכנה, ולילה אחד נכנסו ג' אנשים והתחבאו תחת המטה, והתחילו ללמוד, ובאו מלאכי ה' ושרו עמו, וג' האנשים מתו מיד. וגזרו עליו מהשמים שילך בגלות על דבר זה, ואע"פ שהזהיר שלא יכנסו, מ"מ כיון שנתגלגלה מיתתם על ידו הוצרך לכפרה. ופעם כשהיה באיזו סוכה נגנב שם גביע כסף וחשדוהו שהוא הגנב ורצו להענישו, וברגע האחרון נמצא הגנב ועזבו אותו, ולאחר מעשה זה נשלמה כפרתו ונגמרה גלותו.

ומפרש רש"י: מלאך שלו, ומליץ עליו.

סיפרו לרבינו הגאון רבי חיים קנייבסקי שליט"א, שמרן בעל 'איילת השחר' אמר שבימי מלחמת העולם השניה אירע ששהה כמה שעות בתחנת הרכבת בברלין במקום סכנת נפשות, והרגיש בחוש שהיה עמו מלאך ששמר עליו. הגיב רבינו הגר"ח: "לכל אחד יש מלאך, ומי שמקלקל את מעשיו הוא בורח ממנו, ורבינו לא קלקל לכך נשאר עמו המלאך והרגיש בחוש את המלאך" (מנחת תודה) גייל היה מרן הגרא"ל שטינמן זצ"ל לספר מעשה נורא

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה רוחנית מדי יום אצלך במייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד...
אקטואלי ומרתק.

הצטרפו בחינם לאלפי המנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח בכל יום...

המייל היומי של 'דרשו'

באחד הבקרים, במעלה רחוב אבן שפרוט ברחביה, נתקל הרב יוסף בוקסבוים במחזה מזעזע. ריש גלותא, אביר פוסקי העם היהודי, מרן הגרש"ז אויערבאך - צמוד כל גופו לעץ עתיק-יומין ומחבק אותו בזרועותיו... הוא חשש שמא התעלף או חש ברע, וזינק לעברו

הרב יעקב ב' פרידמן ביריעה מרתקת, משובצת בזכרונות אישיים מדמותו הענקית של מרן הגרש"ז אויערבאך זצ"ל

במערכות נפשו; זה הפך אותו למאושר באדם. ואיך הוא היה כועס, מרן זי"ע! איך היה כועס לו היה רואה איך הפכתי משפט רבי-שלמה-זלמני טיפוס אחד - ל'דרך חיים'...

הנה סיפור מופלא שארע אתי, שמבטא בעוצמה את ה"פלא מעגל רגליך", והניהול עצמי של רבי שלמה זלמן. רבי שלמה זלמן היה מאריך בתפילה. הציבור המתין. משום מה, מעולם לא הקפיד על כך.

כשהיה ניגש בעצמו ל'עמוד', היה מקצר, שלא כמנהגו. החצפתי פעם פנים, ושאלתי אותו לפשר הסתירה. הוא צחק את צחוקו המתוק, המתנגן.

"כשמחכים לי, אמר, אין 'טירחה דציבורא'. הציבור מעוניין להמתין לי. ואין זה משנה מבחינת ההלכה למה אדם מעוניין בכלל להמתין לשלמה זלמן בן חיים לייב... ואם הוא לא משתטה בהמתנה זו... טרחה דציבורא מכל מקום אין כאן... "מאיך, כשאני ניגש לעמוד, הציבור אינו ממתין לרבי שלמה-זלמן אויערבאך, אלא ל'שליח הציבור' שבי. ל'שליח-ציבור' אנשים לא נוטים למחול... כאן כבר קיימת 'טירחה דציבורא'..."

האלוקים עשה את רבי שלמה זלמן ישר. עולמו של רבי שלמה זלמן היה בהיר, צלול. ללא סיבוכים והתפתלויות שאנשים מתקשים לסבך בהם את חייהם. לא היו שם שאלה של 'מעמדות' ו'מה יאמרו', ולא העסיק אותו מה חושב עליו הציבור. הנה סיפור מתוק, שהייתי עד ראה לו כמעט מדי שבת בשבתו.

בשעה שבין סעודה שלישית למעריב היה גיסו הגה"צ רבי שלום שבדרון דורש ב'מניין הרבנים'. מדי שבת היה רבי שלמה זלמן מזדרז בסעודה שלישית שלו בביתו, ויורד לדרשה.

רבי שלום היה נוהג, כאחד מגילוי החביבות הכריזמטית שלו, לשתף את הציבור... מפעם לפעם היה חוזר על פסוק או מאמר חז"ל, וממתין שהציבור ישלים... אני עצמי הייתי מרגיש קצת מבוכה ואי-נוחות להיות חלק מסוג המבחן הזה... רבי שלום היה פותח למשל בפסוק "ובהר ציון תהיה..." וממתין שישלימו אותו. ורבי שלמה זלמן היה היחיד שמעולם לא התחשבן ולא התפתל

באחד הבקרים, במעלה רחוב אבן שפרוט ברחביה, נתקל הרב יוסף בוקסבוים במחזה מזעזע.

ריש גלותא, אביר פוסקי העם היהודי מרן הגרש"ז אויערבאך צמוד כל גופו לעץ עתיק-יומין, ומחבק אותו בזרועותיו...

הוא חשש שמא התעלף או חש ברע, זינק לעברו, וראה את רבי שלמה זלמן - אז בשנותיו האחרונות חובק בשארית כוחותיו את העץ, ומבין אצבעותיו נושרים מספריים ונייר-דבק...

רבי שלמה זלמן, מבין ענפי העץ, מחייך את חיוך הזהב שלו, ואומר בחמימות 'הרבי שלמה זלמניות' הביישנית:

"קצת סחרחורת... זה יעבור לי... אולי תחזיק לי את המספריים..."

הרב בוקסבוים אחוז תדהמה.

"נפטר" - מספר לו רבי שלמה זלמן בניחותא - "יהודי יקר מ'שערי חסד'. יהודי מודרני... וחשבתי שיש לו מן-הסתם גם חברים בסמטאות רחביה החילונית, מקום שהרמקול של 'שערי חסד' לא יגיע אליו... כתבתי בלורד על דפי נייר מחברת את זמן ההלוויה וניחום האבלים, ואני תולה אותם על עצים בחלק החילוני של הרחוב... נו, אני כבר לא יונגרמ... סחרחורת תקפה אותי... תעזור לי עם המספריים, אה?"

וכך ראתה 'שערי חסד', שכונה שנטלה שמונה מתשעת קבי היופי של ירושלים, את רבן של ישראל, עם חיוך-הזהב שלו, עם הטעש'ל עתיק-היומין עמוס נייר-מחברת, דבק סלוטייפ ומספריים, נודד בכוחות אחרונים, ומחפש לו עצים כדי להודיע לקומץ חילוני אבן-שפרוט שאדם מישראל בסמטה הסמוכה הלך לעולמו -

הזדמן לי פעם לשבור בביתו כוס. הוא צחק צחוק מתוק וחי. "אתה יודע. אף פעם לא שברתי כוס", אמר. "לא בגלל שחבל על כוס. אלא בגלל שכוס נועדה כדי לשתות בה, לא כדי לשבור אותה".

הוא הסתכל בחיוך על הזוגיות המנופצות. "הידעת", שאל, "שהכוס עודנה מתקופת השולטן הטורקי?"

"כוס נועדה כדי לשתות בה. לא כדי לשבור אותה"... את הפילוסופיה הפשוטה-מופלאה הזו הטעין בעל ה'כוסות'

ולא הסתכל סביב איך זה נשמע ונראה... הוא היה מגביה את קולו ממקומו העראי שליד הדלת, ומשלים במתיקות וקול צלול - "פליטה!"...

אחד המוסדות המופלאים שמלכו ב'שערי חסד' - הייתה 'מרקע'. חנות היינות של מרקע, אלמנה קשת-יום שהתפרנסה מסוג נדיר של חנות שלא קיימת עוד בחצותינו, בה היו תושבי האזור קונים יינות לשבת.

עם השנים, כשמרכזי קניות נבנו בשכונות הסמוכות, לא היו עוד דורשים לחנות ויינותיה. אבל אחד היה בסמטאות 'שערי חסד' שלא קיבל את העובדה הזו - מרן הגרש"ז אויערבאך ז"ע, ובערבי פסחים היה עולה אל חנותה כדי לקנות את יינותיו. גם בערוב ימיו, כשבפורים היה ביתו עמוס משקאות, לא נס ליחו של המנהג.

וכך נוצרה תפאורה של 'חנות לשעה', לצרכי החסד האישיים של מרן.

בנו הצעיר רבי ברוך זצ"ל, צייר לפניי פעם ציור קסום מספיקי הקניה הזו. לכשתרצו, הסיפור הזה היה גולת הכותרת של הקניה: "היינו מהלכים מרחוב פרוש לרחוב השל"ה, לחנותה של מרקע. אבא היה מונה בניחותא בדרך את היינות הדרושים:

"מה אנחנו צריכים, ברוך? חמש בקבוקי מיץ ענבים 'ציון', שש בקבוקי יין 'אצילים', ושלוש בקבוקי 'מלכים'..."

"נכנסנו לחנות; החנות הזעירה עם אדני השיש העתיקים היתה מתמלאת אורה. אבא מברך בחום ורגש את האלמנה ומשלח ידה, והוא מבקש להיוועץ בה איזה בקבוקים ראוי לקנות.

"נראה לך", הוא שואל בפנים מאירות, וכל כולו חיוניות, 'נראה לך שתשע בקבוקי יין וחמש מיץ ענבים יספיקו לכל המשפחה

שלי? אני אספר לך מי יהיה נוכח ב'סדר'..."
"ואז היה נכנס לדבר בטיב היינות. יין 'אצילים' יש בו ניחוח עדין יותר; מאידך הטעם של יין 'מלכים' חי וחרף יותר... מה סוברת מערקע?"

וכך, חברו להם הלב הענק ביותר והמוח הכביר ביותר של העם היהודי בחנות הקטנטנה, בסמטה עלובה ב'שערי חסד', כדי להוביל את מערקע המוכרת, אפופת האושר, למסקנה המתבקשת מראש...

בסופו של הדיון היתה מערקע מציעה מכוח עצמה והגיונה, את רשימת היינות שמרן סיכם עליהם מראש.

וכך היה רבי שלמה זלמן יוצא מהחנות, עם ששה יינות 'אצילים', חמשה בקבוקי מיץ ענבים, ושלושה 'מלכים', ומערקע, החנונית-ליום-אחד מתחייכת לעצמה בנהירו עילאה... והיא מהלכת בחנות הדלה כמלך בגדוד... שיכורה ולא מיינ... הנה הוענק לה שרביט מלוכה, לתכנן במו ידה אכולות-השנים, את שולחן הסדר המפואר ביותר של כנסת ישראל...

בשנתו האחרונה של האיש המפעים הזה, הניף עשר אצבעות טהורות לעולמו של הקדוש ברוך הוא, שממנו לא נהנה כמלא נימה, ואמר בפשטות:

"מימי לא אכזבתי נפש חיה!"

"מימי!" איזה וידוי מפעים לבבות!

רבי שלמה זלמן אמר, כידוע, על קבר רעייתו: "מימי לא פגעתי בך, ולא נהגתי איתך לא כפי השולחן ערוך..."

המשפטים הללו מכילים הצהרה נפשית מרהיבה - שלא נותרה בכל מחוזות שמונים ושש שנות-האושר שלו פיסת-נפש מופקרת אחת; פיסת-נפש חסרת חיוניות. זהו וידוי אישי של אדם שלא נותרה בכל מערכותיו תנועה אחת של 'כלאחר יד'!

השונות היומי

האם יש ענין לספור ספירת העומר בכל יום אחרי שחרית?

משולחנו של הרה"ג רבי מרדכי הלוי שוורצבורד שליט"א מורה הוראה 'נאות שמחה' - מודיעין עילית

יספור בלי ברכה ביום, וכך יוכל לספור בימים הבאים בברכה. ובעת הזאת שהציבור סגור בבתים, חובה כפולה ומכופלת לעשות כל מיני תזכורות ע"י חברים לספור בשעה קבועה, וע"י תזכורת בפלאפון, וגם כדאי לספור בקביעות אחרי שחרית בלי ברכה כדי שאם יקרה שלא ספר בלילה, יספור ביום.

שאלה: האם יש ענין לספור ספירת העומר בכל יום אחרי שחרית?

תשובה: הגר"ח פאלג' בספרו 'מועד לכל חי' כתב שנהגו להזכיר לציבור את ספירת העומר ע"י שבתפילת שחרית לפני 'קוה אל ה'" אומר החזן את הספירה בקול רם, כדי שמי ששכח

אילו מאכלים אסור לאכול בערב פסח אחר הצהריים?

ב) - אסור להם לאוכלה לאחר תחילת השעה העשירית. וכן אסור לאכול בזמן זה כל מאפה או תבשיל העשוי מאחד מחמשת מיני דגן, משום שהוא משביע וגורם להפחתת התאבון בלילה. ואף אם שכח והחל לאכול, עליו להפסיק לאלתר. [שו"ע תעא, א, ומשנ"ב א-ג]

בערב פסח, מתחילת 'שעה עשירית' ואילך, כלומר, במחצית השנייה של הזמן שבין 'חצות היום' לשקיעת החמה, אסור לאכול 'מצה עשירה', שהיא מצה שנילושה ב'מי פירות'; כדי שיאכלו את המצה בלילה, 'ליל הסדר', לתאבון. והיינו, שאף למנהג בני ספרד, שאוכלים מצה עשירה בפסח, ואף בערב פסח, (ראה שו"ע להלן,

האם מותר לבני ספרד לאכול תבשיל קטניות משביע בערב פסח?

לא אסרו חכמים את אכילתו. ואדם שתאבנו סר ממנו אף בעקבות אכילה מועטת מכל מאכל שהוא, עליו להימנע מכל אכילה שהיא מתחילת 'שעה עשירית' ואילך. [שו"ע תעא, א, ומשנ"ב ג; וראה שם, ה; ביאורים ומוספים דרשו, 2]

אכילת פירות וירקות, בשר, דגים, וביצים, וכל מאכל שאינו מחמשת מיני דגן, מותרת בערב פסח במשך כל שעות היום, אך יש להימנע מאכילה מרובה שתגרום להפחתת התאבון בלילה. ולבני ספרד, האוכלים קטניות בפסח, מותר לאכול מאכל העשוי מקטניות, למרות שהוא משביע, כיון שאינו משביע כמאכל מחמשת מיני דגן, ואינו גורם להפחתת התאבון בלילה, ולפיכך

איזו כמות של יין מותר לשתות בערב פסח לפני השקיעה?

יוכל לקיים את מצוות ליל הסדר כראוי. ומסיבות אלו, גם אין לשתות כמות מרובה של משקה חריף שאינו יין, ומה גם שיתכן כי אינו מגביר כלל את התאבון. ולמעשה, הכל תלוי בטבעו של השותה עצמו - האם כמות השתייה תגרום להגברת התאבון, או להפחתתו.

[שו"ע תעא, א, משנ"ב ח, שעה"צ ט, וביה"ל ד"ה ויין]

בערב פסח, מתחילת 'שעה עשירית' ואילך, אסור לשתות כמות מועטה של יין, משום שהיא 'משביעה', וגורמת להפחתת התאבון בלילה; ומותר לשתות כמות מרובה של יין, כיון שהיא מגבירה את התאבון, ועם זאת, אין להגזים בכמות השתייה, משום שכמות מרובה מאד עלולה אף היא 'להשביע' את השותה באופן שלא יוכל לאכול בלילה, וגם עלולה לַשְׁכֵּרוֹ, באופן שלא

* מנהג ישראל מימות עולם, אשר נרמז כבר בתלמוד הירושלמי, שהבכורים צמים בערב פסח, וצום זה נקרא 'תענית בכורות'. ובשולחן ערוך הביא דעת הראשונים שאף בכורה נקבה צריכה לצום, והרמ"א הביא דעת ראשונים הסוברים שאינה צריכה לצום. ובכור שנולד בניתוח קיסרי - נחלקו הפוסקים אם מחויב בתענית זו. ובכור קטן שאינו יכול לצום - אביו צם בעבורו עד שיגדל. ולמעשה, מנהג רוב ישראל מקדמת דנא, שהבכורים אינם צמים בפועל בערב הפסח, אלא משתתפים בסעודת מצוה, כגון ברית מילה, פדיון הבן, או סיום לימוד מסכת, ובכך נפטרים מחובת התענית.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

האם ניתן להשתמש בפסח בכלים צבועים?

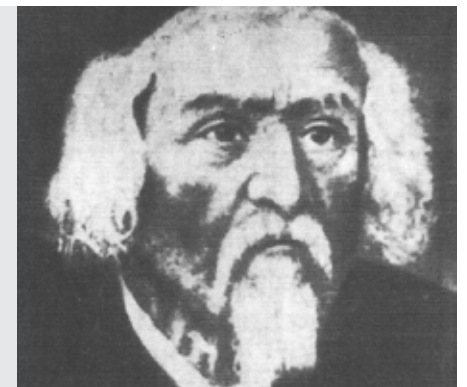
והצביעה לא נעשו באמצעות סובין, נחלקו הפוסקים אם ראוי להחמיר שלא להשתמש בכלי לאחר הגעלה. וכתבו הפוסקים, שבמקום שלא נהגו כמנהגים אלו, אין להחמיר. ואף במקום שנהגו להחמיר, אין להחמיר בכלי שהצבע מעורב בחומר שממנו עשוי הכלי, או באכילה על גבי שולחן צבוע, וכדומה.

[שו"ע תנא, כג-כד, משנ"ב קמ, קמא, קמד וקמה, ושעה"צ קצא; ביאורים ומוספים דרשו, 126]

יש שנהגו שלא להשתמש בפסח בכלים מצופים, או בכלים צבועים; אם משום שפעולות הציפוי והצביעה נעשו לעיתים באמצעות 'סובין' חמץ, כך שבציפוי היה מעורב חמץ, שאינו יוצא לא על ידי הגעלה ולא על ידי ליבון; ואם מחשש שהציפוי והצביעה נעשו על גבי כלי חמץ שלא הוכשרו כהלכה. ואף לפי מנהג זה, אם הכלי יוצר בהשגחה כדי לוודא שלא מעורב בו חמץ, ניתן להשתמש בו. ובאופן שידוע שהציפוי

הלוח היומי

ד' באייר | רבי יוסף דב בער ב"ר יצחק זאב הלוי סולובייצ'יק זצ"ל, אב"ד בריסק וסלוצק, ב' בית הלוי

ביום זה בשנת תש"ח נפל גוש עציון בידי הלגיון הערבי, כשבמהלך הקרבות נהרגו מאות מתושבי הגוש הי"ד.

יארצייט:

תנ"ח: רבי יעקב ב"ר אהרן ששפורטס זצ"ל, ר"י כתר תורה ועץ חיים-אמסטרדם, רב קהילות הספרדים בלונדון ועוד, ב' עדות ביעקב, תולדות יעקב, ציצת נובל צבי ועוד.

תרנ"ב: רבי יוסף דב בער ב"ר יצחק זאב הלוי סולובייצ'יק זצ"ל, אב"ד בריסק וסלוצק, ב' בית הלוי.

תשי"ד: רבי משה דוד ב"ר יוסף שלמה זלמן אסטרייכר זצ"ל, אב"ד טשימפא, מונקטש ועוד, ב' תפארת אדם (על השו"ע).

תשד"מ: רבי שמואל אליהו ב"ר שאול ידידיה טאוב זצ"ל, האדמו"ר ממודז'ין, ב' אמרי אש.

כיצד אפשר לחשוש מבלי לחשוך?

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר 'חפץ חיים'

ראה בדקדוק את כל הפרטים ולא ידע את כל הנסיבות, ובכך לא יעלה בלבו ספק, אלא רק יחשוש כדי שידע לנהוג בזהירות. וכעין זה הביא בשו"ת לחפץ בחיים (ח"ד סימן ט) מדברי החרדים (פט"ו אות לג) שכתב, שאמרו חז"ל 'כל אדם יהיה בעיניך כליסטים ומכבדו כרבן גמליאל', והקשה החרדים, הרי אמרו חז"ל במקום אחר 'והוי דן את כל האדם לכף זכות' ותירץ, שצריך שכל אדם יהיה בעיניו כצדיק גמור לכבדו בלב שלם, אבל לענין להישמר ממנו יחשדהו לרשע, וזה מה שאמרו חז"ל לענין איסור לשון הרע, שלא מקבלים לשון הרע אבל מיחש חיישינן כדי להישמר ממנו עכ"ל, מוכח מדבריו שהדרך לעשות כן היא, שבלבו לא יהיה עליו ספק כלל ויהיה בעיניו ובלבו כצדיק גמור, ורק לענין הנהגתו יש לו לחשוש.

בהלכות הנלמדות היום בחפץ חיים (רכילות כלל ה' סעיפים ג-ד) חוזר רבנו על הכלל הנוגע גם לגבי איסור לשון הרע, שכאשר הרכילות שהאדם שמע נוגעת אליו למעשה על להבא, הותר לו לחוש לכך בלבד, אך לא להאמין ולקבל את הדברים בלבו - "ולכן צריך להיזהר מאוד כששמע שאחד דבר עליו או עשה לו כך וכך, או רוצה לעשות לו כך וכך, שלא להאמין בדבר רק בדרך חשש בעלמא, דהיינו לשמור עצמו ממנו, ולא בגדר ספק, דמעמידין לאדם בחזקת כשרות ומסתמא לא עשה לו רעה ולא גנהו..."

כיצד אפוא יוכל האדם להיזהר בדבר זה, שמצד אחד הותר לו לחשוש חשש בעלמא, ומצד שני עליו להיזהר שלא יעורר חשש זה אפילו ספק בלבד? בביאורים ומוספים שבמהדורת 'דרשו' מביאים משו"ת תשובות והנהגות (יו"ד ח"א סימן תקנה), שהעצה לכך היא שילמד זכות כפי האפשר על השני, שאולי לא

יארציית הגאון רבי יוסף דב הלוי ב"ר יצחק זאב סולובייציק - ה"בית הלוי" מבריסק

י"ט לעומר

בעיר בריסק היה איש אחד שהתנהג כצדיק ואנשים כינו אותו "המלאך", אבל בעיניו בין אדם לחבירו הוא לא היה כל כך מוצלח. אמר ה"בית הלוי": "אינני יכול לחוות דעה האם הוא מלאך מכיון שמעולם לא ראיתי מלאך, אבל דבר אחד ברור לי, שאת המעלה הראשונה של מלאך יש לו - שהוא לא בן אדם..."

(משיבת נפש להגרמ"מ שולזינגר עמ' קנד)

נשתדל להתייחס לכל אדם בסבר פנים יפות, ונזכור שכל המצוות שבין אדם לחבירו והאופן שבו אנו מתייחסים לזולת, חשובים לא פחות ממצוות שבין אדם למקום